

सुसमाचारका पुस्तकहरूको भूमिका

‘सुसमाचारका पुस्तकहरूचाहिँ सबै साहित्यहरूको पहिलो फल हुन् ।’

श्री ओरिगेन

१) हाम्रा महिमित सुसमाचारहरू

साहित्य अध्ययन गर्ने हरेक विद्यार्थी कथा, उपन्यास, नाटक, कविता र जीवनी इत्यादि साहित्यका विभिन्न रचनाहरूको विषयमा जान्दछ। तर जब हाम्रा प्रभु येशू ख्रीष्ट यस संसारमा आउनुभयो, तब एक नयाँ किसिमको साहित्यको रचना दरकार पर्यो, जसको नाम ‘सुसमाचार’ हो। किनकि सुसमाचारका पुस्तकहरू जीवनीहरू होइनन्, यद्यपि ती लेखहरूमा धेरै जीवनी सम्भेका समाग्रीहरू समावेश गरिएका छन्। ती लेखहरू कथा पनि होइनन्, यद्यपि ती लेखहरूमा ‘उडन्ता पुत्र’ र ‘असल सामरी’ जस्ता दृष्टान्तहरू हालिएका छन्, जुन दृष्टान्तहरू अवश्य सारा साहित्यान्तर्गत अति चाखलाग्दा कहानी भन्ने ठाउँ ओगटिराख्न सक्छन्। प्रभु येशूले बताउनुभएका कतिपय दृष्टान्तहरू मानिसहरूले लिएर ती दृष्टान्तहरू उपन्यास वा छोटो कथाको रूपमा बदली गरेका छन्। सुसमाचारका

पुस्तकहरू सम्बन्धित सन्दर्भ जनाइदिने वृत्तान्तहरू पनि होइनन्, यद्यपि ती लेख-हरूमा परिशुद्ध, सही र सत्य विवरणहरू दिइएका छन्, जुन विवरणहरूचाहिँ सङ्क्षिप्त छन्, ता पनि हाम्रा प्रभुले भन्नु-भएका कतिपय कुराकानीहरू र उहाँले दिनुभएको शिक्षाका वास्तविक खण्डहरू हुन्।

सुसमाचारको पुस्तक भन्नाले एउटा नयाँ प्रकारको साहित्य मात्र बुझिँदैन, तर ती चार लेखक मत्ती, मर्कूस, लूका र यूहन्नाले आ-आफ्नो सुसमाचारको पुस्तिका लेखिसकेपछि ‘कानुन’ मानिनु लायकका सुसमाचारका पुस्तकहरू पूरा भए। यसर्थ अब चारवटा सुसमाचारका पुस्तकहरू मात्र छन्, अनि केवल ती चारवटा सुसमाचारका पुस्तकहरू पवित्र धर्मशास्त्र बाइबलमा समावेश गर्न योग्य छन्; अनि ती चार पुस्तकहरूले मात्र दुई हजार वर्षसम्म निष्ठावान् इसाईहरूको मान्यता पाएका छन्। विभिन्न विधर्मा मानिसहरूले अरू किताबहरू लेखे, जुन किताबहरूको नाम तिनीहरूले

‘सुसमाचार’ भन्ने नाम त राखे, तर ती किताबहरू गूढज्ञानवाद आदि भूटा शिक्षाहरू फैलाउने टुटेफुटे माध्यम मात्र ठहरिए ।

तर सुसमाचारका पुस्तकहरू किन चारवटा भए त ? किन पाँचवटा पुस्तक भएनन् ? किनकि तब मोशाले लेखेका पाँच पुस्तकसित बराबर एक ‘इसाई पेन्टटूक’ रचिएको हुनेथियो । अथवा एक लामो सुसमाचारको पुस्तक किन नभएको ? तब सबै दोहोर्याइएका खण्डहरू हटाएर प्रभुले गर्नुभएका अरू अचम्मका कामहरू र उहाँले भन्नुभएका अरू दृष्टान्तहरूका निम्ति ठाउँ रहने-थियो, होइन र ? हो, वास्तवमा यी चारवटा सुसमाचारका पुस्तकहरू लिएर ती पुस्तकबाट एउटा किताब बनाउने प्रयासहरू पुराना छन्; किनकि दोस्रो शताब्दीमा अर्थात् इस्वी संवत् १७० सालमा श्री टटियानले ‘डिअटिस्सअरोन्’ नामक पुस्तक रचे, जुन पुस्तकको नाम ग्रीक भाषामा ‘चारवटाबाट एउटा’ भन्ने बुझिन्छ ।

श्री इरेनेयुसले (इस्वी संवत् १३०-२०२) के तर्क गरे भने, उनले संसारका चार दिशा र चार दिशाबाट चल्ने हावाहरू हुन् आदि कुरा लिएर अङ्क चारचाहिँ विश्वको सम्पूर्णता बुझाउने अङ्क भएको हेतुले चार सुसमाचारका पुस्तकहरू हुनुपर्छ भनी भने ।

२) चार प्रतीकहरू

धेरै मानिसहरूले, विशेष गरी कलापूर्ण मानिसहरूले इजकिएल र प्रकाशको

पुस्तकमा प्रयोग गरिएका चार प्रतीकहरू, जस्तै सिंह, बहर (वा बाछा), मानिस र चील अनि चारवटा सुसमाचारहरूको बीचमा समानता देख्न खोज्छन् । तर ती प्रतीकहरू लिएर विभिन्न इसाईहरूले बेग्ला-बेग्लै प्रकारले अर्थ लगाईकन तिनलाई सुसमाचारका पुस्तकहरूसँग मिलाएका छन् । आर्टको दृष्टिकोण लिएर यी प्रतीकका गुणहरू सुसमाचारका पुस्तकहरूसित मिल्ने केही खास कुरा छ भने त सिंह मत्तीको सुसमाचारसित राम्रो मिल्छ; किनभने ‘यहूदा कुलका सिंह’ यस राजकीय सुसमाचारको विषयवस्तु हुनुहुन्छ । बहरचाहिँ मर्कूसको सुसमाचारसित मिल्छ; किनभने त्यो बहर, त्यो भारी बोक्ने पशु र त्यस सुसमाचारको विषयवस्तु ‘सेवक’ वा ‘दास’मा समानता देखिन्छ । मानिसको प्रतीक लूकाको सुसमाचारसँग मिल्छ, किनकि प्रभु येशूले त्यस सुसमाचारमा ‘मानिसका पुत्र’को रूप लिनुभएको छ । अनि *सट्ट्यान्डर्ट ह्यान्डबुक अँफ स्यूनोन्यूमस्, अन्टोन्यूमस् एण्ड प्रेपोसिसिन्स्*ले पनि भन्दछ:

‘यहून्नाको सुसमाचारसँग मिल्ने प्रतीक त्यो चील हो, जुन चीलचाहिँ यस पुस्तकको उच्च आत्मिक दर्शन-सित मिल्छ ।’^{१)}

३) चार किसिमका पढ्ने प्रापकहरू

तर चारवटा सुसमाचारका पुस्तक किन भए भन्ने कुरा स्पष्ट पार्ने सबैभन्दा राम्रो कारण शायद यही हो: पवित्र आत्मा

चार दलका मानिसहरूकहाँ यो मुक्ति दिने सन्देश पुर्खाउन चाहनुभएको हो । यी दलहरू पुराना-पुराना मानिसका समुदाय-हरू हुन्, जससित ठीकसँग मिल्ने आज-कलका प्रतिदलहरू अभि पाइन्छन् ।

मत्तीको सुसमाचार यहूदीहरूको निम्ति लेखिएको सुसमाचार हो भनेर सबैले सहमति दिन्छन् । त्यसमा पुरानो नियम-बाट उद्धृत गरिएका खण्डहरू, त्यसका विस्तृत विवरणहरू, हाम्रा प्रभु येशूको वंशावली र त्यसमा चलाइएको शामी भाषा आदि कुरा पहिलो पल्ट त्यो पुस्तक पढ्ने मानिसले समेत चाल पाउँछ ।

हुन सक्छ, मर्कूसले रोमी साम्राज्यको राजधानीबाट नै आफ्नो सुसमाचारको पुस्तक लेखेका थिए, र रोमी नागरिक-हरूका निम्ति लेखेका थिए, जसले विचारपूर्ण कुरा पढ्नुभन्दा अभिनयभैं लेखिएको कार्यविवरण पढ्न मन पराउँथे । लाखाँलाख मानिसहरू यस्ता छन् । मर्कूसले लेखेको सुसमाचारमा अचम्मका कामहरूका विवरणहरू लामा छन्, तर प्रभुले भन्नुभएका दृष्टान्तहरू छोटकारीमा दिइएका छन् । यस सुसमाचारको पुस्तकमा हामी कुनै वंशावली पाउँदैनौं, किनकि तपाईं आफै भन्नुहोस्, कुनचाहिँ रोमी नागरिकले एउटा सेवारत नोकरको वंशावली पढ्नमा चासो राख्थ्यो र ?

लूकाको सुसमाचार पक्का पनि ग्रीक-हरूका निम्ति, साथै युनानी साहित्य र युनानी कला मन पराउने र ग्रीक भाषा प्रयोग गर्ने धेरै रोमीहरूका निम्ति लेखिएको हो । यी मानिसहरूले शोभा, मानवता, संस्कृति र उच्च स्तरीय साहित्य

मन पराउँछन् । वैद्य लूकाले यी सबै कुराहरू आफ्नो सुसमाचारमा हालेका छन् । आजकलका ग्रीसका मानिस-हरूको, साथसाथै फ्रान्सका मानिसहरू यी मानिसहरूको स्पष्ट प्रतिदल हुन् । तब हामी यस कुरामा अचम्म मान्नपर्दैन, जब एकजना फ्रान्सेली मानिसले यसो भनेका छन्: 'लूकाको सुसमाचार संसारको सबभन्दा सुन्दर पुस्तक हो ।' (लूकाको सुसमाचारको पुस्तकको भूमिकामा तपाईंले त्यो कुरा हेर्नुहोला) ।

यूहन्नले लेखेको सुसमाचार कसको निम्ति लेखिएको छ ? को बाँकी रहेको छ ? यूहन्नाको सुसमाचार सबै मानिस-हरूका निम्ति हो, एक विश्वव्यापी सुसमाचार, जसभित्र हरेक मानिसका निम्ति केही न केही कुरा पाइन्छ । यसको सन्देश सुसमाचारीय हो (यूहन्ना २०:३०-३१); यसो भए ता पनि यो पुस्तक गम्भीर इसाई विचारकहरूको आँखाको रानी पनि हो । शायद बुभनलाई चाबी यसैमा छ: यूहन्नाको सुसमाचार-चाहिँ 'तेस्रो मुलुक'का मानिसहरूका निम्ति लेखिएको हो; किनकि ती अन्यजातिहरू, जो न यहूदी, न ग्रीक, न रोमीहरू थिए, तिनीहरू सबैलाई पहिलेका इसाईहरूबाट यही नाम दिइएको थियो ।

४) यी चार प्रतीकहरूले जोड दिएको विषयवस्तुमा केन्द्रित रहेका अरू केही उदाहरणहरू

हामी यहाँ पुरानो नियमबाट यी चार प्रतीकहरूले जोड दिएका विषयवस्तुमा

केन्द्रित रहेका अरू केही उदाहरणहरू-
माथि ध्यान दिन्छौं, जुन उदाहरणहरू
सुन्दर प्रकारले यी चारवटा सुसमाचारका
पुस्तकहरू र तिनको एक-एक जोडसँग
मेल खान्छन्।

पहिलो उदाहरण: 'हाँगा' भन्ने नाम
हाम्रा प्रभु येशूलाई निम्न खण्डहरूमा
दिइएको छ:

यर्मिया २३:५-६: 'दाऊदका निम्ति
म एउटा धर्मा हाँगा खडा गर्नेछु; अनि ती
राजाले ... ।'

जकरिया ३:८: 'हेर, म आफ्नो दास
'हाँगा' लाई ल्याउनेछु ।'

जकरिया ६:१२: 'हेर, त्यो मानिस,
जसको नाम हाँगा हो !'

यशैया ४:२: 'त्यस दिनमा
परमप्रभुको हाँगा सुन्दर र महिमित
हुनेछ ।'

दोस्रो उदाहरण: पुरानो नियममा
चारवटा ठाउँहरू छन्, जहाँ 'हेर !' पछि
लेखिएको कुरा र सुसमाचारका पुस्तक-
हरूका चार विषयवस्तुसँगै मिल्छन्; ती
खण्ड यी हुन्:

जकरिया ९:९: 'हेर, तेरा राजा !'

यशैया ४२:१: 'हेर, मेरा दास !'

जकरिया ६:१२: 'हेर, त्यो मानिस !'

यशैया ४०:९: 'हेर, तिमिहरूका
परमेश्वर !'

अन्तिम उदाहरण: जुन उदाहरणबाट
हामी यी प्रतीकहरूमा केही समानता
देखाउन चाहन्छौं, त्यो उदाहरण शुरुमा

त्यत्ति स्पष्ट नहोला, तर धेरै विश्वासी-
हरूले यहाँबाट ठूलो आशिष प्राप्त गरेका
छन्। पुरानो नियममा भेट हुने पालमा
प्रयोग गरिएका सरसामानका चार
किसिमका रड, अर्थात् ती रडका
सङ्केतपूर्ण अर्थहरू र सुसमाचारका
लेखकहरूले जोड दिन खोजेर चार
प्रकारले प्रस्तुत गरेका हाम्रा प्रभु येशूका
गुणहरू एकसाथ मिल्छन्, जस्तै:

बैजनी रड: बैजनी रडचाहिँ मतीको
सुसमाचारको रड हो, जुन सुसमाचार प्रभु
येशूलाई राजाको रूपमा प्रकट गरेको
सुसमाचार हो। न्यायकर्ता ८:२६ पदले
यस रडको कानुनी तत्त्व र गुण देखाउँछ।

सिन्दूरे रड: पुरानो समयमा एक
प्रकारको रातो कीराबाट सिन्दूरे रड
उत्पादन गरिन्थ्यो, जुन कीरा धूलो पारेर
पाउडर बनाइन्थ्यो। त्यस कुराले
मर्कूसको सुसमाचार सङ्केत गर्दछ, जुन
सुसमाचार प्रभु येशूलाई सेवक वा दासको
रूपमा दर्साएको सुसमाचार हो; किनभने
उहाँको विषयमा भजन २२:६ पदमा
हामी यसो लेखिएको पढ्छौं: 'म ता कीरा
हुँ, मानिस नै होइन ।'

सेतो रड: प्रकाश १९:८ पदमा सेतो
वस्त्रचाहिँ पवित्र जनहरूका धार्मिक
कामहरू सङ्केत गर्दछ। लूकाले आफ्नो
सुसमाचारमा प्रभु येशू सिद्ध मानिस
हुनुहुन्थ्यो भन्ने कुरामा जोड दिएका छन्।

नीलो रड: नीलो रडचाहिँ त्यो
नीरमणि रडको गुमजाकार आकाशलाई
सङ्केत गर्दछ (प्रस्थान २४:१०), त्यो
एक मनोहर चित्रण हो, जसले प्रभु येशूको
ईश्वरत्व स्पष्ट देखाउँछ, जुन ईश्वरत्व
यूहन्नाको सुसमाचारको मूल विचार हो।

५) क्रम र जोड़

यी सुसमाचारका पुस्तकहरूमा हामीलाई के थाहा लाग्छ भने, सबै घटनाहरू क्रमिक रूपले, अर्थात् जहिले घटे, त्यही ठाउँमा हालेर लेखिएका छैनन् । यसकारण हामी शुरुमा यो कुरा बुझ्नुपर्छ: पवित्र आत्माले कति घटनाहरू तिनको नैतिक शिक्षाअनुसार एकसाथ एउटा भुष्पा बनाएर राख्नुभएको छ । यस विषयमा श्री केल्लीले यसो भन्दछन्:

‘लूकाको सुसमाचारमा अधि बढ्दै जाँदाखेरि के प्रमाणित हुन्छ भने, त्यो नैतिक क्रमअनुसार लेखिएको हो; किनकि लूकाले त्यसमा घटनाहरू, बातचितहरू, सवालजवाफहरू र प्रभु येशूका प्रवचनहरू तिनको बीचमा भएको भित्री सम्बन्धअनुसार दिएका हुन्, र “बाहिरी” घटेको क्रमअनुसार होइन । क्रमअनुसार लेखिएको विवरण सबैभन्दा सरल र प्रारम्भिक तरिका मानिन्छ, तर घटेका घटनाहरू तिनका क्रिया-प्रतिक्रियाहरूअनुसार, अर्थात् तिनको नैतिक क्रमअनुसार लेख्न इतिहासकारका निम्ति क्रमअनुसार लेखिएको विवरणभन्दा कठिन कुरा हो, र यसैमा इतिहासकार एउटा साधारण कालक्रम लेख्ने लेखकभन्दा भिन्न हो । अनि ठीक यही कुरा गर्नका निम्ति परमेश्वरले लूकालाई प्रयोग गर्नुभयो ।’^२

सुसमाचारका पुस्तकहरूमा भिन्नताहरू किन पाइन्छन् भन्ने कुरा लेखकहरूले दिएका जोड़ र दृष्टिकोणले नै बुझाउँदछन् । पहिलेका तीनवटा

सुसमाचारका पुस्तकहरू सहदर्शी हुन्छन्, अर्थात् प्रभु येशूको जीवनलाई एकै दृष्टिकोण लिएर हेरेका वा लेखिएका हुन् भने, यूहन्नाले प्रभु येशूको जीवनी अर्को प्रकारले लेखे । उनले निक्कै समयपछि मात्र आफ्नो सुसमाचार लेखे, र अरू लेखकहरूले विस्तृत बयान गरिसकेको विषय लिएर त्यही कुरा फेरि लेख्न चाहेनन् । उनले प्रस्तुत गरेका प्रभु येशूका वचन र कार्यहरू, उहाँको जीवनको बयानमा तिनले मननचितन गर्ने र धर्म-विज्ञानको दृष्टिकोण लिएको हामी पाउँछौं ।

६) सहदर्शी दृष्टिकोणबाट उठेको प्रश्न

पहिलेका तीनवटा सुसमाचारका पुस्तकहरूमा धेरै ठाउँहरूमा पाइने समानता, अँ, लामा खण्डहरूमा एक-एक शब्द मिलेको तिनको एकता कसरी सम्भव छ ? तिनमा यति धेरै कुरा मिल्दा-मिल्दै फेरि थुप्रै भिन्नता किन भएका ? यही कुरा ‘सहदर्शी दृष्टिकोणको समस्या’को नामले चिनिन्छ । निष्ठावान् विश्वासीहरूका निम्ति यहाँबाट कुनै समस्या उठ्दैन नै, तर परमेश्वरको वचनको एक-एक शब्द पवित्र आत्माको प्रेरणाले दिइएको कुरामा विश्वास नगर्ने-हरूका निम्ति मात्र प्रश्नहरू उठ्लान् । मानिसहरूले धेरै जटिल परिकल्पनाहरू गरे, पाण्डुलिपिहरू हराएको हुनुपर्छ भन्ने अनुमान गरे, जसको विषयमा कसैलाई केही खास कुरा पनि थाहै छैन, आदि थुप्रै कुरा विचार गरे, यहाँसम्म कि प्रभु येशूको

बारेमा जे लेखियो, त्यो त सबको सब पहिलो शताब्दीका इसाईहरूले रचेका काल्पनिक दन्त्यकथाहरू मात्र हुन् अरे । कतिले लूका १:१ पदमा बताएको कुरासित आफ्नो सिद्धान्त मिलाउँछन्, जुन सिद्धान्त संरक्षी इसाई दृष्टिकोणले पनि सम्भव देखिन्छ । तर यहाँ हामी स्पष्ट गरी भन्न चाहन्छौं: इसाई धर्मशास्त्र र इसाई मण्डली-इसिहासको विरुद्ध 'आलोचनात्मक' दृष्टिकोण लिएर रचेका जति सिद्धान्तहरू छन्, ती सिद्धान्तहरूमा तिनीहरूले प्रमाणित गर्न खोजेको कुराका निम्ति एउटा पनि पक्का प्रमाण छैन, साथै सुसमाचारका पुस्तकहरूमा पाइने भिन्नताहरू कुन प्रकारले छानबिन गर्नुपर्छ वा टुक्राउनुपर्छ, यस सम्बन्धमा ती विद्वान्हरूका दुईजनामा पनि एक मत पाइँदैन ।

यस प्रश्नको सही उत्तर हामी यूहन्ना १४:२६ पदमा प्रभु येशूका आफ्ना शब्दहरूमा पाउँछौं: 'तर शान्तिदाता, जो पवित्र आत्मा हुनुहुन्छ, जसलाई पिताले मेरो नाममा पठाउनुहुनेछ, उहाँले तिमी-हरूलाई सबै कुराहरू सिकाउनुहुनेछ, अनि जे-जे मैले तिमीहरूलाई भनेको छु, तिमीहरूलाई यी सबै कुराहरूको सम्झना गराउनुहुनेछ ।'

यसो हो भने हाम्रो समस्या समाधान भएको छ । तब मत्तीले प्रत्यक्ष साक्षी भई लेखेको र यूहन्नाले पनि प्रत्यक्ष साक्षी भई लेखेको विवरणको बीचमा कुरा मिल्न जान्छ, अनि मर्कूसको सुसमाचार पनि हामी यहाँ समावेश गर्न सक्छौं, किनकि मर्कूसले मण्डली-इतिहास-अनुसार पत्रसको सम्झनाअनुसार तिनको

मुखबाट आफ्नो विवरण लेखेका हुन् । लूका १:१ पदमा भनेअनुसार अरू लिखित वृत्तान्तहरू भएका र शामी जातिहरूको शब्द-शब्द सटीक ढङ्गले सम्भेको अचम्म मौखिक परम्परा पनि भएको, साथै पवित्र आत्मा आफैले सहायता गर्नुभएको कुरा जोड्दाखेरि 'सहदर्शी दृष्टिकोण' लिएको समस्या पूरा हल भएको छ । यी बताएका स्रोतहरूबाट पाएका कुराहरूबाहेक अरू कुनै सत्यता, कुनै बयानको विस्तृत कुरा वा कुनै अर्थ खोलेको कुरा छन् भने तिनका निम्ति 'पवित्र आत्माले सिकाउनुभएका शब्दहरूमा' प्रकाश मिलेको हुनुपर्छ (१ कोरिन्थी २:१३) ।

यसकारण, जब बाइबल पढ्दाखेरि हामी कुनै वादविवादको विषय वा कुनै भिन्नता भेट्दाउँछौं, तब हामी आफूलाई यी प्रश्न सोध्नुपर्छ: 'यस सुसमाचारको पुस्तकमा यो कुरा किन समावेश गरिएको छैन, अथवा किन समावेश गरिएको छ?' 'किन यहाँ यस घटनामा अथवा यस कुरामा जोड दिइएको छ होला?'

उदाहरणका निम्ति, मत्तीको सुसमाचारमा दुईपल्ट दुई व्यक्तिले चङ्गाइ पाएको बयान छ - एकपल्ट दुईजना अन्धा-हरूले, अर्को पल्ट दुष्ट आत्माले ग्रसित भएका दुईजना मानिसहरूले, तर मर्कूस र लूकाले दुवै पल्ट केवल एकजनाको चङ्गाइ भएको विवरण दिएका छन् । कतिजनाले यसमा कुनै त्रुटि देख्न खोज्छन् । तर त्रुटिभन्दा त्यसमा बरु यस प्रकारको अर्थ लगाउनु ठीक होला: मत्तीले यहूदीहरूको सुसमाचार लेखे, यसैले उनले दुवै

मानिसहरूको बारेमा लेखे; किनभने व्यवस्थाअनुसार हरेक कुरा प्रमाणित गर्न दुई कि तीन साक्षीहरू चाहिन्छ; अनि मर्कूस र लूकाले अन्धा बर्तितमैजस्तै प्रमुख व्यक्तिको मात्र बयान दिएका छन्।

निम्न बटुलिएका उदाहरणहरूमा सुसमाचारका पुस्तकहरूमा दोहोर्याइएका कतिपय कुराहरू उल्लेख छन्, जुन कुराहरू यसो हेर्दा दोहोरा भएका देखिन्छ, तर वास्तवमा ती बेग्लै खण्डहरूले ठूलो भिन्नता देखाउन खोज्छन्।

लूका ६:२०-२३ पदहरूमा पहाडी उपदेशको नकल गरिएको जस्तै लाग्छ, तर लूकाको बयान मैदानको उपदेश हो (लूका ६:१७); अनि 'परमपद आशिर्वाद'को नाममा चिनिएका वचनहरूले परमेश्वरको राज्यको नागरिकका सदगुणहरू प्रस्तुत गर्दछन् भने, लूकाले ख्रीष्टका चेलाहरूका जीवन जिउने तरिकाहरू बताउँछन्। लूका ६:४० पद र मत्ती १०:२४ पद एउटै जस्तै लाग्छ, तर मत्तीको सुसमाचारमा प्रभु येशू हाम्रा गुरु हुनुहुन्छ र हामी उहाँका चेलाहरू हुन्छौं; लूकाको सुसमाचारमा सामान्य तौरले कुनै चलालाई शिक्षा दिने एक गुरु छन्, जसको शिक्षा लिने एक चेला छ। मत्ती ७:२२ पदले राजाको सेवामा जोड दिन्छ भने, लूका १३:२५-२७ पदहरूले प्रभुसितको सम्बन्धमा जोड दिन्छन्। लूका १५:४-७ पदहरूको सन्दर्भ तपाईंले हेर्नुभयो भने तपाईंले प्रभु येशूले फरिसीहरूलाई दोषारोपले चोच्नुभएको पाउनुहुन्छ, तर मत्ती १८:१२-१३ पदमा प्रभु येशूले बालबालिकाहरूको वास्ता र तिनीहरूप्रति परमेश्वरको प्रेमको

विषयमा सिकाउनुभएको हो। उहाँका चेलाहरू मात्र उपस्थित हुँदा प्रभु येशूले भन्नुभयो: 'उहाँले तिमिहरूलाई पवित्र आत्माले बप्तिस्मा दिनुहुनेछ' (मर्कूस १:८ र यूहन्ना १:३३)। तर जब फरिसीहरू र मिस्रित भीड़ उपस्थित थिए, तब प्रभुले यसो भन्नुभयो: 'उहाँले तिमिहरूलाई पवित्र आत्मा र आगोले बप्तिस्मा दिनु-हुनेछ' (मत्ती ३:११ र लूका ३:१६)। आगोको बप्तिस्मा भन्नाले यहाँ न्यायरूपी बप्तिस्मा बुझिन्छ। 'जुन नापले तिमिहरू नाप्दछौं ...' भन्ने व्याक्यले मत्ती ७:२ पदमा प्रभु येशूले अरू मानिसहरूप्रति हाम्रो न्याय गर्ने भावनालाई, मर्कूस ४:२४ पदमा परमेश्वरको वचनप्रति हाम्रो ग्रहणशीलतालाई र लूका ६:३८ पदमा हाम्रो उदारतालाई सङ्केत गर्नुभएको छ।

यसो हो भने, यी भिन्नताहरू त्रुटिहरू होइनन्, वादविवाद पैदा गर्ने विषयहरू पनि होइनन्, तर यिनमा कुनै न कुनै दिव्य उद्देश्य छ, यिनमा आत्मिक खुराक छ, यिनमा मनन गर्ने विश्वासीहरूका निम्ति आशिषको खानि हुन्छ।

७) सुसमाचारका पुस्तकहरूका लेखकहरू

कसले सुसमाचारका पुस्तकहरू, अँ, पवित्र बाइबलका सबै पुस्तकहरू लेखे भन्ने सम्बन्धमा छलफल गर्दाखेरि जाँच गर्ने मापदण्डचाहिँ जाँच गरिने पुस्तकको विषयमा पाइने बाहिरी प्रमाण र भित्री प्रमाण हो। यही प्रकारले हामी यहाँ, यस टिप्पणीमा नयाँ नियमका जम्मै सत्ताइस पुस्तकहरूको जाँच गर्नेछौं। बाहिरी

प्रमाणको रूपमा यही कुरा गनिन्छ, जुन कुराचाहिँ अन्य कुनै लेखकले त्यो पुस्तक लेख्ने समयको नजिकै जिएर, प्रायः दोस्रो र तेस्रो शताब्दीको अवधिभित्र, त्यसको विषयमा लेखे; यिनीहरूलाई 'चर्च फाडर्स' भन्ने नाम दिइएको छ; तीमध्ये कुनै-कुनै व्यक्ति भूटा शिक्षक पनि थिए। जसको पुस्तकमा हाम्रो ध्यान बसेको छ, त्यसको विषयमा यी मानिस-हरूले आफ्ना चिट्ठी वा किताबमा उद्धृत गरे, त्यसको सङ्केत गरे अथवा कहिले-काहीं त्यस पुस्तक र त्यस पुस्तकको लेखकको सम्बन्धमा केही चाखलाग्दो कुरा बताए। उदाहरणको निम्ति, रोमको क्लेमेण्टले पहिलो कोरिन्थीको पत्रबाट उद्धृत गरे; उनले यो कुरा पहिलो शताब्दीको अन्ततिर लेखेका हुन् (इस्वी संवत् ९५-९७)। यसर्थ यो पत्र दोस्रो शताब्दीमा एउटा ठगले प्रेरित पावलको नाममा लेखेको नकल पत्र हुनै सक्दैन, जसरी कतिजनाले भूटो दाबी गर्दछन्।

भित्री प्रमाणको रूपमा हामी त्यही कुरा मान्छौं, जुन कुरा हामी जाँच गरिने पुस्तकभित्र पाउँछौं, जस्तै भाषाको शैली, प्रयोग गरिएका शब्दहरू, ऐतिहासिक घटना वा अन्तर्विषय आदि। त्यस पुस्तक र त्यसको लेखकको बारेमा हामीले

पाएका बाहिरी प्रमाणहरूसित पुस्तकभित्र रहेका कुराहरू मेल खान्छन् कि खाँदैनन्, सो हामी जाँचेर हेर्नेछौं। उदाहरणको निम्ति, लूकाको सुसमाचारको पुस्तक र प्रेरितको पुस्तकको शैलीले के बताउँछ भने, ती पुस्तकहरू लेखे लेखक एक सभ्य गैर-यहूदी मानिस हुनुपर्छ; यो लेखक वैद्य लूका भएका हुनुपर्छ।

धेरै किताबहरूमा दोस्रो शताब्दीमा जिउने भूटो शिक्षक मार्कियोनले (इस्वी संवत् १४०) 'कानुन' भनेर बनाएको सूचिपत्र लिएर घरीघरी सन्दर्भको रूपमा उद्धृत गरिएको छ। तिनले लूकाको सुसमाचारको टुटेफुटे संस्करण मात्र स्वीकार गरे र प्रेरित पावलको दसवटा पत्रहरूलाई मात्र मान्यता दिए, तर तिनले दिएको साक्षी हाम्रो निम्ति लाभदायक छ; किनभने यसरी हामी तिनको समयमा कुन-कुन पुस्तकहरू कानुनको रूपमा मानिएका थिए, सो थाहा गर्दछौं। इस्वी संवत् १७० सालतिर लेखिएको 'मूराटोरी कानुन' पनि यथार्थ प्रमाण हो, जुन कानुनले यो कागज लेखे मूराटोरी नामक इटाली कार्डिनलअनुसार नाम पायो, जुन कानुनले इसाईका कानुनी पुस्तक-हरूको सूचि दिन्छ, यद्यपि त्यो लेख कुनै-कुनै ठाउँमा टुक्रिएको छ।

ENDNOTES:

- 1) James C. Fernald, ea., "Emblem", Funk & Wagnalls Standard Handbook of Synonyms, Antonyms, and Prepositions, p. 175.
- 2) William Kelly, An Exposition of the Gospel of Luke, p. 16.